

Tjänsteutlåtande

Österåkers kommun
Miljö- och hälsoskyddsavdelningen

Till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum: 2023-02-03
Ärendenr: MHN-2022-1679-007

Yttrande över granskning av kommunens miljö- och hälsoskyddstillsyn

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Österåkers kommun genomfört en granskning med syfte att bedöma om Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver en ändamålsenlig tillsynsverksamhet och säkerställer en tillräcklig intern kontroll vid hanteringen av tillsynsärenden. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har tagit fram handlingsplan för att säkerställa att revisorernas rekommendationer tillvaratas i nämndens fortsatta arbete.

Beslutsförslag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

Miljö- och hälsoskyddsnämnden antar miljö- och hälsoskyddsavdelningens handlingsplan som sin och fastställer handlingsplanen för överlämnande till Österåkers kommuns revisorer.

Bakgrund

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Österåkers kommun under 2022 genomfört en granskning med syfte att bedöma om Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver en ändamålsenlig tillsynsverksamhet och säkerställer en tillräcklig intern kontroll vid hanteringen av tillsynsärenden.

Granskningen har avsett sex olika revisionsfrågor och i två frågor uppfyller nämnden endast delvis de krav som ställs. Utifrån den genomförda granskningen är revisorernas samlade bedömning att Miljö- och hälsoskyddsnämnden delvis bedriver en ändamålsenlig tillsynsverksamhet och säkerställer en tillräcklig intern kontroll vid hanteringen av tillsynsärenden.

Bedömning

Revisionsfrågor	Bedömning	
Finns det mål uppsatta för tillsynsverksamheten?	Ja	
Finns det tillsyns- respektive kontrollplaner och bygger dessa på dokumenterade risk- och behovsanalyser?	Delvis	
Uppnås målen för tillsynsverksamheten?	Ja	
Har nämnden har system för att utvärdera kvalitet och enhetlighet i myndighetsutövningen?	Ja	
Säkerställer nämnden att erforderlig kompetens och tillräckliga resurser finns i organisationen?	Delvis	
Sker en kontinuerlig rapportering till nämnden?	Ja	

Mot bakgrund av de iakttagelser som framkommit i granskningen lämnar revisorerna följande rekommendationer till Miljö- och hälsoskyddsnämnden:

- Se över arbetet med behovsutredning i syfte att ge en så heltäckande bild av verksamhetens faktiska behov och tillgängliga resurser och därigenom få ett bättre underlag för planering av verksamheten och prioritering av tillsynen.
- Förekommande tillsynsskuld från föregående år bör redovisas separat i behovsutredningen för att synliggöra behov av tillfälliga resursförstärkningar skilt från behovet av varaktiga tillsynsresurser.
- Säkerställ att behovsutredningarna innehåller en bedömning av konsekvenser av tillsyn som prioriteras bort. En alltför stor tillsynsskuld kan på sikt få negativa konsekvenser för verksamhetsutövarnas efterlevnad av lagen och i sin tur på miljön och människors hälsa.

Avdelningens slutsatser

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen välkomnar den ingående granskningen och ser den som en stor möjlighet att förbättra tillsyns- och kontrollverksamheten och öka kvaliteten inom Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete.

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har analyserat revisionsrapporten och tagit fram ett förslag på handlingsplan med motivering och åtgärder som ska säkerställa att nämnden bedriver en ändamålsenlig tillsynsverksamhet och säkerställa en tillräcklig intern kontroll vid hanteringen av tillsynsärenden.

Handlingsplan

Revisionsfrågor	Bedömning	Åtgärd
Finns det tillsyns- respektive kontrollplaner och bygger dessa på dokumenterade risk- och behovsanalyser?	Delvis	● Miljö- och hälskyddsavdelningen kommer under första halvåret 2023 att arbeta fram en ny behovsutredning för nämndens tillsynsområde. Behovsutredningen med resursbehov och prioriteringar ska ligga till grund för nämndens beslut om verksamhetsplan inklusive tillsynsplaner.
Säkerställer nämnden att erforderlig kompetens och tillräckliga resurser finns i organisationen?	Delvis	● Syftet med den nya behovsutredning är att ge en så heltäckande bild av verksamhetens faktiska behov och tillgängliga resurser som möjligt. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen kommer under 2023 se över hur eventuell tillsynsskuld från föregående år ska kunna redovisas i behovsutredningen för att synliggöra behovet av tillfälliga resursförstärkningar.

Analys och motivering

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har i verksamhetsplaneringen för 2023 påbörjat arbetet med att på ett tydligare och mer detaljerat sätt genomföra en behovsutredning för Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområde. Det underlaget ligger till grund för det resursbehov och de tillsyns- och kontrollplaner (i fortsättningen kallade tillsynsplaner) som redovisas i verksamhetsplanen för 2023.

Under första halvåret 2023 kommer miljö- och hälskyddsavdelningen att arbeta fram en ny behovsutredning för nämndens hela tillsynsområde. Syftet med den nya behovsutredning är att ge en så heltäckande bild av verksamhetens faktiska behov och tillgängliga resurser som möjligt. Det beräkningsunderlag som används för att ta fram en heltäckande behovsutredning behöver förtydligas för att på ett mer detaljerat sätt beräkna behovet av tillsynstid i timmar kopplat till behovet av personella resurser räknat som antalet årsarbetare.

En heltäckande bild av verksamhetens faktiska behov och tillgängliga resurser är nödvändigt som underlag för planering av verksamheten och för att det ska vara möjligt att på ett tydligt sätt prioritera tillsynen. Behovsutredningen med resursbehov och prioriteringar ska ligga till grund för nämndens beslut om verksamhetsplan inklusive tillsynsplaner. Det är särskilt viktigt att prioriteringen av tillsynen på ett tydligt och överskådligt sätt redovisas för Miljö- och hälsoskyddsnämnden för att nämnden ska kunna ta ställning till prioriteringarna i förhållande till befintliga resurser, budget och behovet av eventuellt framtida förändringar av dessa.

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har i verksamhetsplanen för 2023 inklusive tillsynsplaner tydligare redovisat vilket behov av resurser avdelningen bedömer att det behövs för att uppfylla nämndens tillsynsuppdrag. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har även tydligare redovisat inom vilka områden det förekommer en tillsynskuld från föregående år.

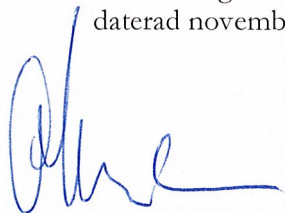
Under 2023 kommer Miljö- och hälsoskyddsavdelningen se över hur eventuell tillsynsskuld från föregående år ska kunna redovisas separat i behovsutredningen för att synliggöra behovet av tillfälliga resursförstärkningar. Det finns en svårighet i detta om behovsutredningen tas fram i början på året då eventuell tillsynsskuld i det läget inte är känd. Detta kan lösas genom att en uppdaterat behovsutredning tas fram i samband med den slutliga verksamhetsplanen. I den uppdaterade behovsutredningen och i tillsynsplanerna görs då en omprioritering för att ge utrymme för att arbeta bort aktuella tillsynsskulder som uppstått under året. Inom livsmedelsområdet införs efterhandsdebitering stegvis under 2023 och fullt ut 2024, det blir då inte länge möjligt att arbeta upp en ekonomisk tillsynsskuld till verksamhetsutövarna inom det området. Det är dock fortfarande möjligt att det uppstår en tillsynsskuld till följd av att inte nödvändig tillsyn utförs inom planerade tid. Det är viktigt att en eventuell tillsynsskuld redovisas till Miljö- och hälsoskyddsnämnden då den kommer att påverka i vilken omfattning annan tillsyn måste prioriteras ned. En nedprioritering innebär i de flesta fall att tillsynen flyttas till nästkommande år.

Till grund för den nya behovsutredningen kommer den behovsutredning som Miljösamverkan Stockholms län (MSL) håller på att ta fram att ligga. Arbetet inom MSL är inte slutfört vilket innebär att modellen kan komma att ändras. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen bedömer att det inte är ett hinder för att börja använda denna modell. Det finns många fördelar med att flera kommuner använder samma eller likande modell för att beräkna tillsyns- och resursbehov då detta gör det lättare att jämföra nyckeltal, effektivitet och utfall mellan kommunerna. Samma modell för att beräkna tillsyns- och resursbehov underlättar även samverkan mellan kommunerna då beräkningen av ersättning vid eventuell avtalssamverkan kan ske på ett likartat.

Under 2023 kommer Miljö- och hälsoskyddsnämnden att arbeta med att inför 2024 ta fram resultatmål till Österåkers fyra nya övergripande mål. I anslutning till det arbetet kommer Miljö- och hälsoskyddsavdelningen även att se över hur det av verksamhetsplan, behovsutredning och tillsynsplaner tydligare framgår hur tillsyn och kontroll syftar till att uppfylla kommunens mål, nämndens mål och de nationella målen inom nämndens tillsynsområde. I det sammanhanget behöver även en översyn över hur de strategiska nyckeltalen och internkontrollplanens kontrollmoment redovisas i nämndens kvalitetsuppföljning ses över.

Bilagor

1. Missiv Granskning av miljö- och hälsoskyddstillsyn
2. Granskning av kommunens miljö- och hälsoskyddstillsyn, rapport från PwC daterad november 2022

Maria Lindström
Miljö- och hälsoskyddschef

Expedieras:

Österåkers kommuns revisorer
Kommunfullmäktige
Akt